

in een huiver van klam, koud zweet. Hij liet zich ijlings uit het bed glijden, maar moest zich vastgrijpen aan het ledikant om niet te vallen, knipte het licht aan, denkend: een slok wijn. Daarna hervond hij zich zittend op een stoel voor de tafel, voelde zich wat bekomen. Het hoofd in de handen, dwong hij zich tot denken. Dát was dus de beteekenis van de verlegenheid op Soesterman's gezicht geweest, die hij zich niet herinnerde, toen, bij het ontvangen van Justine's boodschap, te hebben opgemerkt. En toch moest hij haar hebben gezien, want hij had 'r nu herkend! . . . Er móest iets zijn gebeurd, of heel het oerbestel der dingen was gehavend. De hand aan de kin geklemd, dacht hij: ik móet zekerheid hebben . . . ik moet iets doen . . . zóó hou ik 't niet uit. Hij kleepte zich vlug aan, liep zacht de trappen af en verzond op het hoofdkantoor, aan het andere eind der stad, een telegram aan Soesterman. Het was vier uur. Het begon te dagen. De roode brand van de opstijgende zon veegde uit boven de daken. En met overgrootte zekerheid zei hij, op den langen terugweg, telkens en telkens weer tot zichzelf: Justine zal die ochtend niet meer zien . . . Justine zal die ochtend niet meer zien . . .

Maar het was niet vóór den volgenden morgen, dat hij een aangeteekenden brief van Soesterman ontving. Met trillende handen, maar zich tot voorzichtigheid dwingend, scheurde hij hem open. Hij vond een schrijven van Soesterman, omheen een kleinere gesloten enveloppe gevouwen. En daarin waren twee kartonnen blaadjes met blauw lint te zaam gebonden, waartusschen het portret van de Justine, die hij niét gekend had. Er boven: „Aan mijn lieven Cavaliere Servente, Anthony Willingdon,” beneden: „Ter herinnering.” Zijn tranen vloeiden en vloeiden in stilte. Slechts nu en dan een uitkreunende snik. En lang zat hij daar en staarde in een vergeefs-peilende en tastend-zoekende wanhoopsverwondering naar het beeld. Wég alle hoop, die zij nog had na al die lijdensjaren, weg al het edele, guitige, het zuiver-menschelijke, het vreeslooze van onaantastbare reinheid. Een vrije levensgenietster was ze geweest en een blijde geloovige . . . Ongelóóflijk, dat dit alles vervluchtigd was . . . dat zij nergens meer onder al die levenden door hem te vinden zou zijn, dat zij niet meer bestond . . . niet meer bestónd . . . wie zoo ínnig bestaan had niét méér bestónd . . . Uren gingen voorbij en nog altijd bestaarde hij het gruwzame, ondoorgrondelijke wonder . . . En nu en dan ondervroeg hij, radeloos, het beeld . . . Maar dit glimlachte den glimlach der jeugd en de grootte oogen zagen blij-verwachtend uit en wisten niets, niets van den dood, die ze na weinig jaren zou sluiten. O, als hij haar zóó had liefgehad als nu, dacht hij, toen zij lééfde en bij hem was . . . De ellende, dat toen zijn lager ik, dat zich met zijn verlangens niet tot haar kón richten — arme schat, dát niet verder denken! — hem de gróótheid dier liefde had verhuld . . . En hij zag plotseling in, dat dit het scherp tegenovergestelde was, van wat hij indertijd in het zonnige laantje en weer opnieuw in den sterfnacht had gedacht, en dat dít de waarheid was . . . „De wáárheid!”